

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto V.

V Celovci 10. oktobra 1886.

Št. 19.

Premilostljivi, visokorojeni gospod Krški knezoškof

Petrus Funder

so v petek — 1. oktobra 1886 — umrli.

Rajni so bili vitez železne krone II. razreda, ud gosposke zbornice v avstrijskem državnem zbornu, ud Koroškega deželnega zbora, doktor bogoslovja itd. itd. itd.

Rodili so se v Jesanah na Gornjem Koroškem 30. oktobra 1820; po izvrstno dokončanih latinskih in bogoslovskih šolah v Celovcu so bili 31. julija 1844 za mešnika posvečeni.

Za kaplana so služili v Knezovi, Lisereku in Trgu. Leta 1851 so bili poklicani za profesorja veronauka na Celovškeje gimnaziji. Bili so tudi nekaj časa pridigar pri zjutrajnej sv. meši v glavnej mestnej fari. 1. novembra 1856 so postali podvodja v bogoslovskem semenišču, kjer so uspešno in neutrudljivo devet let delovali. 31. oktobra 1866 so bili povišani za stolnega korarja in vodjo knezoškofijske kancelije. Po smrti knezoškofa dr. Valentina Wiery-ja so bili 31. decembra 1880 od stolnega kapiteljna voljeni za kapituljarnega vikarja. Svitli cesar so jih 30. marca 1881 imenovali knezoškofa Krške škofije. 25. junija potem so jih Solnograški knezonadškof potrdili in 26. junija pa posvetili za škofa. 10. julija 1881 so bili slovesno vpeljani v stolno cerkev in so nastopili knezoškofji prestol v Celovcu. Škofovali so torej 5 let 2 meseca in 5 dni.

Bili so rajni vnet in zvest viši pastir, neumoren delavec, dober in darežljiv oče vsem revežem, obče spoštovan in ljubljen. Cela škofija bitko žaluje po njih.

Naj v miru počivajo!

Razkosovanje zemljišč se mora zabraniti in napravi- viti „kmečki dom.“

Slavni nemški zgodovinar Janez Janssen dokazuje, kako dobro in srečno so kmetje živeli v srednjem veku pred nekaj stó leti. Bili so sami svoji gospodje, cesarju so služili s pestjo kot vojaki, grajščakom so dajali desetino za to, da so opravljali vse to, kar opravljajo zdej sodnije, glavarje, advokati in notarji. Ščasoma, posebno po letu 1800, ko je po Lutrovej veri začel stari krščanski

duh slabeti in umirati, so grajščaki trdili, da so kmetje, ki jim dajejo desetino, njih lastina in tako rekoč njih sužnji. Tako je navstalo tlačanstvo ali robstvo — Leibeigenschaft —, da se kmetje niso smeli geniti brez grajščakove volje.

Pred sto leti so se kmetom njih težka bremena olajšala, grajščakova oblast pa pristrigla. Kmetije so se oglasile za ustanovljene in nerazrušljive — gestiftete — unzertheilbare. Cela kmetija ostane zmiram pri družini, — po smrti prevzeme jo najstarejši sin pod tako ceno, da more dobro shajati („dass der eintretende Besitzer auf dem Gute wohl bestehen könne“). Od

kmetije je smel posestnik kak kos odprodati, ako je grajščina dovolila; ta pa je prej prašala občino in dva zvedena moža.

Tako je reč stala v Avstriji do francoske vojske ob začetku našega stoletja. Primorsko, Kranjsko in en del Koroškega — te dežele so prišle pod francosko oblast in pod francoske postave. Te pa pravijo, da je vsak posestnik popolnoma svoboden gospod svojega posestva in sme delati ž njim, kakor se mu zvoli in zljubi. Po imenovanih deželah so jeli kmetije že leta 1809 svoje kmetije razkosovati in parcele prodajati.

Leta 1848 so pa kmetije po celej Avstriji postale sami svoji in l. 1868 je prišla postava, da sme kmet posestvo svoje razkosovati in prodajati po svojej volji.

Na enej strani je torej kmet postal sam svoj gospod, na drugej strani pa je potreboval sila veliko denarjev. Plačevati mora za odvezo zemljišč od desetine in robote, — strašanske davke, — vsesortne priklade — visoke mezde za posle, obresti za posojila, dedne deleže bratom in sestram itd. itd. Ni torej čuda, da je kmet začel prodajati kos za kosom svojega posestva ali pa dolg narejati: oboje pa je grozna nesreča in gotova poguba.

To vidimo v Galiciji, kjer je od sto starih kmetij že 80 v judovskih rokah; na Ogerskem, kjer so Judje pokupili že črez dve tretjini vse zemlje. Poprejšni posestniki postajajo pri njih najemniki, delalci ali hlupci. Najbolje so se celotne kmetije ohranile na Spodnjem Koroškem, ki ni spadalo pod francosko vlado, po večem delu Štajerskega, na Gornje-Avstrijskem in Solnograškem. Pa tudi tu se kaže velika nesreča in škoda, ako se rušijo celotne kmetije.

Kjer se od kmetije kaj odproda, mora se odprodati tudi kaj živine; kjer pa ni dosti živine, zmenjuje gnoja; — družina nima dosti opraviti, skedenj in hlev postaneta prevelika. Na parcelah se stavijo hišice ali kočje, v kterih je večidel siromaščina in zanikarnost doma. Tako narašča število kočarjev, gostačev in postopačev, ki so sosedom velika nadloga.

Zadolžene kmetije — cele ali razkosane — pa kupujejo tudi bogataši, grajščaki in fužinarji in napravljajo ogromna posestva — latifundije, ki so za kmečki stan grozna nesreča. Priča nam je prelepa, pa uboga Italija. Rodovitna zemlja še toliko ne daje kmečkemu stanu, da bi se mogel preživiti na domačej zemlji: S trebihom za kruhom hodi po celem svetu. Poglej, kako revno se preživlja ubogi Lah! Od zore do mraka se peha, pa prepevlja in žvižga, da ima svojo polento in svoj kosec sira in da zasluži nekaj goldinarjev, ki jih nese svojej družini domu. Res trdo in sila slabo se mora goditi na Laškem kolonom, ki obdelujejo polje nekterim bogatinom!

Tudi na Koroškem se snujejo take latifundije. Bistriška fužina v Rožnej dolini je pokupila celo ves „Rute“ ali „Zavrhom“, le na 2—3 hišah živijo še stari kmetije. Grof Thurnova grajščina v Plibrci je pokupila v Črni in okolici že blizo 40 kmetij. Gosp. Belec piše: „Kjer se pasejo zdaj krave, ovce in koze, pasle se bodo divje koze, pasli se bojo morebiti jeleni novemu gospodarju v veselje in kratek čas. Divja žival se bo množila, divji živali se bo potlej dobro godilo, nasledniki sedanjih

kmetov bodo pa stradali in če si bodo nabirali drva za kurjavo, bodo jih žandarji tirali v ječo kakor se to zdaj na Laškem godi.“

Zatorej je živa potreba in velika sreča, da se danje ministerstvo pripravlja postaviti zastran razkosovanja kmečkih posestev. Ta postava meri na to, da se napravijo za kmetije srednje velikosti tako imenovani kmečki domovi — bauerliche Heimstätten.

Kaj pa je to kmečki dom?

To je kmetija s primerno potrebščino, ki se ne sme niti razkosovati, niti z vknjiženimi dolgovi preobloževati, niti po dražbi prodajati, ampak mirno ostati lastina kmečke družine. Ta kmetija ne sme biti niti premajhna niti prevelika, ampak srednje velika. Deželni zbor v Ljubljani je l. 1883 odločil, da v vrsto „kmečkih domov“ spadajo tiste kmetije, ki prinašajo 25 do 350 gl. čistega letnega dohodka. Za druge dežele se pa to more odločiti drugače.

„Kmečki dom“ se ne sme prodati brez privolenja žene in morebiti tudi občine; to odloči postava. „Kmečki dom“ se sme prodati le kmetu, ki ga sam obdeluje, le v celoti in le za gotovo plačilo. Ako dobimo take „kmečke domove“, pride kmečki stan spet k starej moči in k starej česti, kar bode sreča celej človeške družini.

Te jako imenitne zadeve še pri nobenem kmečkem shodu na Koroškem niso v misel vzeli. Saj so prvaki kmečke zveze sami precej eni liberalci. Prej ko ne bojo zagnali svojo staro pesem: „Kmet je popolnoma sam svoj gospod, on dela s svojim posestvom, kar se mu zljubi, kaj ga bote kovali v staro sramotno železje“.

Hvala Bogu, da se je kmet otresel starega jarma, se znebil grajščaške desetine in tlake; — popolnoma svoboden, da bi nobenega gospoda ne imel, vendar ni in ne bode postal nikoli. Njemu ostaneta zmiram dva gospoda: Bog v nebesih in postava na zemlji.

Bog mu je izročil posestvo, in njemu bode moral odgovor dajati od svojega hiševanja. Gorje mu, ako oskrbuje izročeno gospodarstvo v škodo in nesrečo svojej družini in celemu človeštvu!

Postava je drugi gospod, ki dela, da zemljiški lastnik ni neomejen gospod svojega posestva. Ali sme posestnik loviti na svojem zemljišču, ako nema 200 oralov? Ali sme z vodo, s ribljanjem, z lesom ravnati po svojej volji? Ali sme vsak po svojej volji zidati, pogodbe narejati? Da je posestnik popolnoma sam svoj gospod in sme svobodno delati, kakor se mu zljubi, to je abotna sanjarija ali strahotna nevednost ali hudobna sleparija.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

iz Celovca. (Knezoškof Petrus †.) Res čudni so božji poti! Kdor je poznal krepko, trdno in velikansko postavo našega knezoškofa Petra, nadjal se je, da bomo še dolgo dolgo vzivali veliko srečo in veselje, imeti tega naše škofije višega pastirja in duhovnega očeta. Pa res čudni so božji poti! Krška škofija je nepričakovano postala vdova, in mi sirote.

Premilostljivi knezoškof so se bili prehladili, česar pa niso porajtali. Pri svojej vestnej natanj-

ralosti in neutrudljivej delavnosti so vestno in marljivo opravljali vsa opravila. V nedeljo — 26. septembra — so se zgodeli s svojimi konji peljali na Kamen, delit zakrament sv. birme. Kazali in obnašali so se pri svojem težavnem sv. opravilu kakor popolnoma zdravi in pri obedu bili prav dobre volje, le vžili so nekaj malega. V torek so hoteli tožiti, da čutijo bolečine in da jim slabo prija. Vkljub vsemu temu niso se vlegli, temuč so navadi delali in pisarili. Še le v četrtek so se hoteli prisiliti, da so se podali v postelj, od zdravnika pa niso hoteli slišati besedice. V postelji jim je malo poglelo in tudi v petek predpoldnem se jim je kazalo na bolje. Popoldne ob pol petih prosil gosp. kancler svojega prijatla gosp. dr. Janežiča, tabnega zdravnika, naj pogleda k bolnemu knezoškofu. Ta dva in gosp. Elsler, škofji tajnik, podajo se v zgornje nadstropje. Na stopnicah jih prečča strežaj, ki pravi, da je ravno pred nekaj minutami knezoškofu podal malo juhe. Stopivši v škofovo spalnico zagledajo postelj — prazno, škofa pa klečé na tleh — umirajočega. Gosp. dr. Janežič hitro pošlata na žilo, in čuti, da še rahlo bije in toraj da so škof še pri življenju. Hitro prileteli gosp. župnik Wieser, dene umirajočega in poslednje sv. olje, gosp. tajnik Elsler moli nad njim sv. papežev blagoslov. Med tem so gosp. knezoškof izdihnili svojo blago dušo. Prihittel je tudi gosp. dr. Smolej, pa vsa pomoč in ves trud je bil zastoj. Pri kašljanju je kaka žilica v glavi poknila in kri se razlila v možgane, in odtod nagla nepričakovana smrt.

Prebritka novica, da so knezoškof umrli, je pretresla in razburjila celo mesto, po vseh ulicah so si ljudje — glasno jokaje — pripovedovali to žalostno prigodbo. Tropoma so ljudje drli v škofjo palačo in hodili do pondeljka molit v tamošnji kapelici za občeljubljenega in visoko spoštovanega našega pastirja. — Pondeljek ob pol štirih popoldne je bil velikanski pogreb. Celo mesto je bilo na nogah in iz vseh dolin naše dežele so pribiteli duhovniki in lajki skazat svojemu prezgodej zarlemlu duhovnemu očetu poslednjo čest in ljubezen. Vihrala so s turnov črna bandera; pogreb je bil tako sijajen in velikanski, da Celovec, odkar se ljudje spominjajo, še ni videl takega. Pri sprevodu so bili priča štiri viši pastirji: Kneznadškof Solnograški Eder, ki so sprevod vodili, — tri knezoškofje: Lavantinski Stepišnek, Sekovski Zwenger in Ljubljanski Missia. Vse šole, vsa društva, vse uradnije: civiljne in vojaške, državne, deželne in mestne in nešteviljna množica vernega ljudstva in več ko 200 duhovnikov se je vdeležilo pogrebnega sprevoda. Iz škofje palače so trugo nosili duhovniki v stolno cerkev, kjer so stolni dekan Rebernik govorili sicer kratko, pa globoko ganljivo in prisrčno mrtvašnico. Omeniti moramo to, da so ravno ta gospod rajnemu knezoškofu Petru bili govornik pri primiciji l. 1844, pri vpeljevanju na škofji prestol l. 1881 in sedaj pri pogrebu. Koder je pogrebni sprevod šel, gorele so plinske laterne in bile so štacune zaprte. Živ dokaz, kako so bili rajni povsod in pri vseh ljubljani in spoštovani. — V torek so knezonadškof peli veliko sv. mešo, dva knezoškofa sta na stranskih altarjih brala sv. mešo, in pri mrtvaškem odru ali katafalku so štiri

škofje in benediktinski opat O. Avgustin opravljali cerkvene molitve. Tako se je končala ta sicer prežalostna, pa velikanska svečanost, ktere se bode mesto Celovec in cela škofija spominjala še leta in leta.

Iz Celovca. (Einšpieler išče naslednika!) Časnik „Freie Stimmen“ je 28. julija prinesel novico, „da je P. Einšpieler nekoga Slovenca v Celovcu poprašal, ali bi ne bil volje namestu njega, ker je on — Einšpieler — že star, prevzeti vodstvo Koroških Slovencev. Ta pa je to ponudbo naravnost odbil, in P. Einšpieler je moral oditi z dolgim nosom“. 10. avgusta potem je „Mir“ pisal to-le: „Kdor je to mastno raco spustil med svet, je ali lažnik, ki ljudi obrekuje, ali pa je kalin, ki se je komu usedel na limance. Naj si izbere, katero ime se mu bolj dopada“. Časnik „Freie Stimmen“ molči ko miš in ni še preklical svoje debele laži. Tudi tega ni še povedal, katero čestno ime mu je ljubše: lažnik ali kalin.

23. sept. v št. 76 je tudi Beljačanka: „D. Allg. Ztg.“ ravno ta pogreti ričet postavila svojim bralcem na mizo. Menda jo je mikalo pridobiti si tudi častno ime: lažnik ali kalin. Naj si torej čestno ime tudi izbere, ali pa svojo grdo laž prekličé, da P. Einšpieler si išče naslednika za vodstvo Koroških Slovencev, ali pa dokaže, da je pisala resnico. Vendar gosp. vrednik! ne mečkajte tako, kakor delate zastran volitve v Prevaljah. Že bode skorej pol leta, kar ste obljubili spričati, da ste pisali resnico, — pa od vseh Vaših korajznih besed ni ne duha ne sluha. Dopolnile se bojo nad Vami sramotne besede, ktere ste sami pisali: „Da zaslužite ime lažnika in obrekovalca, ako ne spolnite svoje obljube“.

Iz Celovca. (Dr. Abuja na Vratah.) 19. septembra je bil deželni poslanec gosp. dr. Abuja na Vratah in je zbranim volilcem sporočal, kako se je obnašal v deželnem zboru. Nekdo je ta shod popisal v Beljačanki: „D. Allg. Ztg.“; pa v tem, kar zadeva nas Slovence, tako sporoča, da je gosp. dr. Abuja javeljne govoril tako. Dopisnik pravi: Več slovenskih občin je prosilo za slovenske šole, on — dr. Abuja — je za besedo prijel proti tem prošnjam, in predlagal, naj se odbijejo. To ni resnica! Odkar sedi g. dr. Abuja v deželnem zboru, ni nobena slovenska občina prosila za slovenske šole, torej tudi gosp. dohtar ni imel priložnosti proti takim prošnjam govoriti. Po tem takem tudi to ni resnica, da bi ga zavoljo tega bil Pater Einšpielerjev „Mir“ grdo oštel.

Dalje tudi to ni verjetno, da bi g. dr. Abuja bil Einšpielerju dal priimek: „Pater“. Nam Koroščem ta priimek ni v navadi; na den spravili so ga privandrani tujei in ga rabijo kot psovko. Da bi pa gosp. dr. Abuja gosp. Einšpielerja v javnem govoru zmirjal ko „Patra“, ne verjamemo nikoli; saj se gospod dohtar gotovo še spominja tistih let, ko Einšpieler gosp. dohtarju ni bil „pater“, ampak „profesor“, pri katerem gosp. dohtar sicer ni hodil v šolo, ktere ga pa je v teku šolskega leta narmenj vsaj enkrat v vsakem tednu prav rad obiskoval. Nikoli torej ne verjamemo, da bi nekdanji študent sedaj, ko je dohtar postal, se bil tako spreobrnil. Psovko „pater“ je torej pristavil dopisovatelj. — Radi pa verjamemo, da je gosp. dohtar — rojen Slovenec — napadel Poljake in

Čehe — avstrijske Slovane, da je nas Slovence predstavljal ko nevarne rovaše, ki nemir in sovražstvo napravljamo na Koroškem. Saj poznamo gosp. dohtarja iz njegove izjave v „Deutsche Zeitung“ in iz njegove obnaše v deželnem zboru. Bog mu daj srečo!

Iz Celovca. (Ali je to po postavi?) V „Celovčanki“ je bilo 21. sept. t. l. brati, da je visoko naučno ministerstvo učitelja na nekej Moravskej nemškeje šoli kaznovalo s tim, da je iz mesta bil prestavljen na deželo. „Deutsche Ztg.“ pa je pisala, da bi bilo pametnejši, naj se ta učitelj prestavi na kako češko-slovansko šolo. „Celovčanka“ pa pristavlja, da se to po postavi ne sme zgoditi, ker ta učitelj nema postavne sposobnosti, podučevati na češko-slovanskeje šoli.

Na Koroškem pa pošiljajo v slovenske šole take Slovence za učitelje, ki imajo postavno sposobnost podučevati le v šolah „mit deutscher Unterrichtssprache“, torej le po nemških ali po slovensko-nemških šolah, kjer je podučni jezik le nemški. Tudi velja na Koroškem še clo to pravilo: „Kjer sta v kakej slovensko-nemškeje šoli dva učitelja, sme in more eden med njima trd Nemece biti!“

Čudno se nam dozdeva, da bi to, kar je na Moravskem nepostavno, pri nas na Koroškem moglo biti — postavno. Ali § 31 državne postave od 14. maja 1869 in ministerski ukaz od 5. aprila 1871 št. 808 ne veljata tudi za Koroško?

Iz Podjunske doline. (Ves trud je bil zastonj!) „Vse svoje žive dni se je trudil in bojeval Pater Einšpieler, pa ves njegov trud in boj bil je — zastonj“, tako je pisala 23. sept. t. l. v št. 76 naša prijateljica: „Deutsche Allg. Ztg.“ v Belaci. Poglejmo, kaj je v teh besedah zrnja in kaj plev.

Resnica je, da se gosp. Einšpieler bojuje za svoj ubogi, zanemarjeni narod že od l. 1848, torej dalje, ko se šteje za eno človeško življenje. — Resnica je, da je ves njegov trud in boj pri nemških prvakih, s katerimi pa omikani, pravični in slavni nemški narod ni enakih misel, bil popolnoma zastonj, bilo je vse bob ob steno; kar so trobili, kakor so počenjali in udrihali l. 1848, ravno tako delajo in vganjajo tudi l. 1886, da! še veliko hujši, pa tudi upanja ni, da bi se ti prenapeti prvaki še kedaj spreobrnil. Resnica pa ni, da bi bil ves trud in boj čisto zastonj; že cveti in zori sadje, ktereга je gosp. Einšpieler s svojimi pomagalci zasadil. Bili so časi, ko clo slovenski duhovniki na Koroškem niso znali slovensko brati, — zdej pa imajo kmetje, hlapci in dekle polne omare slovenskih bukev, ktere dobivajo od družbe sv. Mohorja. To družbo pa je z rajnim knezoškofom Slomšekom ravno gosp. Einšpieler ustanovil. Ravno on tudi na svitlo daje časnik „Mir“, ki hodi v 2000 iztisih med Koroške Slovence. Ti so bili poprej plašni, potlačeni, da! v narodnih zadevah clo mrtvi. Naše dni je pa vsa druga. Koroški Slovenci smo se zbudili, živimo in srčno kličemo: Mi smo mi. To pričajo naše prošnje in tirjatve za slovenske šole, za slovenske postave in ukaze; to pričajo naše volitve v razne odbore in zборе. Imamo že precej občinskih od-

borov in krajnih šolskih svetov, v kterih sedi večina vnetih našincev, — imamo dva poslanca v deželnem zboru, kjer poprej nismo imeli nobenega ali k večemu enega, — imamo še clo v državnem zboru poslanca, kamur smo ga mi Slovenci prvokrat spravili še le lansko leto. Da smo v Belaci propadli, prišlo je le odtod, ker so se nasprotniki „neskončno“ — unendlich — trudili, kakor je javno pisal gosp. Ghon. Pa ne samo pri slovenskem ljudstvu, temuč tudi pri visokej vladi ves trud in boj ni bil zastonj. Kakor naše dni tako so leta 1848 in poznej nemški prenapeti prvaki trudili, da je Koroška skorej čisto nemška, da Slovenci ne marajo za slovenščino, da le mala peščica panslavistov in prekucuhov tišči za slovenščino in seje nemir in sovražstvo med Nemei in Slovenci. Visoka vlada na Dunaji je vendar le poslušala in obrajtala razne spise in dopise gosp. Einšpielerja in njegovih tovaršev. Izdajala je vse postave in ukaze za Koroško v nemškem in slovenskem jeziku, napravljala slovenske šole in postavljala uradnike obeh jezikov zmožne. L. 1861 so presvitli cesar poslali oktobrsko diplomu in februarški patent v Celovec tudi v slovenskem jeziku, da se shrani v deželnem arhivu. Tako se je nam Koroškim Slovincem do leta 1868 še dosti dobro godilo. Vsi pa dobro vemo, da se imamo za to većinoma zahvaliti gosp. Einšpielerju, ki se je neustrašeno in neutrudljivo v deželnem zboru in v svojih slovenskih in nemških časnikih poganjal za nas Koroške Slovence. Zgubili smo sicer skorej vse, kar smo že imeli za časa ministrov Bacha in Schmerlinga, tudi minister Taaffe še ni nam vrnil, kar sta nam Giskra in Lasser vzela. Pa svet se suče, časi se menjajo, ministri grejo, narodi pa ostanejo. Ostala bo tudi naša starodavna in preslavna cesarska hiša in rodovina, ktere vitežki sin, presvitli naš cesar Franc Jožef, je poslal oktobrsko diplomu in februarški patent za Koroško tudi v slovenskem jeziku. Ta „charta magna“ — in slovenski narod ostaneta in Koroška ostane nemško-slovenska. Gosp. Einšpieler pa je pripomagal, to „charto magno“ pribojevati in slovenski narod buditi, — torej njegov trud in boj gotovo ni bil — zastonj! In to je toliko več vredno in bolj slavno, ker vse, kar v narodnem oziru imamo boljšega, smo si Slovenci pribojevali brez vsake vladne ali drugačne podpore da! še clo v kljub velikim overam od raznih strani. Živili Slovenci!

Iz Prevaljske okolice. (Naši Lurški romarji, in kako daleč se pride z nemškim jezikom.) Naši Lurški romarji so prišli že nazaj in vejo veliko povedati, kaj so vse videli in slišali. Prav bi bilo, ko bi naša slavna družba sv. Mohora natisnila posebne bukve, kjer bi se vse bralo, kar se vé o Lurškeje Božjeje poti.

Naši romarji so pa še to spoznali, da nemški jezik nema toliko veljave po svetu, kakor trobijo naši nemškutarji. Prišli so na Francozkem v največe hotele, pa nikjer niso slišali nemške besede. Z nemškim jezikom niso nič opravili in kar molčé so morali denar na mizo položiti, Francozi pa so si vzeli, kolikor so hoteli. Tako je pač na svetu, da je Bog ustvaril več jezikov, in vsak naj spoštuje v prvej vrsti svoj materni jezik. Kdor pa svoj jezik in svoj rod zaničuje, tak človek ni veliko vreden.

Kamen v Podjunskeji dolini. (S v. birma.)

„Kaj neki tako poka v Kamnu“? barali so v nedeljo, t. j. 26. septembra Dravci. „Milostljivi knezoškof se peljejo v Kamen birmovat“, odgovarjajo jim Lesinjeveščani, ki so enako Kamenčanom nenavadnega visokega gosta z močnim streljanjem pozdravljali že od deleč. Premilostljivi viši pastir se iz Celovca pripeljejo na Kamenski most. Že precej na meji Podjunske doline iznenadi jih v okusno okinčana mostna vrata vdrelana verstica z letnicami: **DeVotVs CLerVs aC popVLVs JV-nensls saLVtat pastoreM.** Blizo farovža stal je drugi slavolok z domačim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Tukaj so pričakovali duhovniki, župan in drugi toliko zaželjenega svojega visoko posvečenega nadpastirja. Blizo cerkve na holmcu so postavili Rutarjev atej tretji in scer najlepši slavolok, na katerem si bral slovensko letnico: **LjVbeznlVI pastlr PetrVs FVnDer oVČlCe kaMenske žVpnlje oblšČe.** Vsi napisi so sad bistre glave in mojsterske roke Šentviškega gospoda Jožefa Petermana. Med veliko gnječo iz bližnjih in daljnih krajev zbranega ljudstva se pomika okoli 9. ure slovesna procesija iz farovža v zaradi svoje starosti toliko česti vredno, danes kakor nevesta okinčano farno cerkev sv. Lorenca. Po predpisanem slovesnem urodu in po scer kratkej pa jedernatej pridigi župnika g. Petermana darujejo viši pastir svojemu najvišjemu Pastirju, ki jih je poslal, nekrvavo daritev sv. meše za žive in pomrte farmane. Po sv. meši je bilo birmanih 236 otročičev. Po končanih sv. opravilih obiščejo njih Milost tudi še grob ustanovnice, zveličane Liharde, da pogledajo in počestijo njene še dobro ohranjene svetinje. Pri kratkem obedu v farovžu se ljubljani viši pastir prav prijazno pogovarjajo s svojimi duhovnimi tovarši, katerih se je zbralo enajstero. Med temi sta bila tudi sosednja gospoda dekana iz Velikovca in iz Grabštanja, pa veleč. patronov namestnik g. duh. svetovalec P. Beda Schroll. Hvala, prisrčna hvala vsem! So se tudi milostljivi knezoškof veselili, kakor so sami rekli, da so se znebili vsaj za kratko časa obilnih skrbi, ktere jim prizadeva njih visoka služba, in da so dobili priložnost, po domače se pogovarjati s svojimi podložnimi duhovskimi brati. Veselili so se pa tudi zbrani duhovniki, da so imeli v svojej sredi toliko prijaznega in dobrega Očeta. V prijaznih pogovorih minul je čas ko bi z očmi trenil. Kakor došli, tako odšli. Preden se pa ločijo, izročijo domačemu župniku izdaten dar, naj ga priložno razdelijo med reveže, ker pri sercu so jim tudi reveži, na ktere je ta den občnega veselja malokdo mislil. Ko so se odpeljali, smo milo za njimi zrlji in jih spremljali z najtoplejšimi voščili, naj bi jih Bog v svojej milosti še mnogo, mnogo let ohranil pri življenju in zdrave, naj bi še večkrat prišli k nam doli v Kamen. (Božja volja je obrnila drugači. Vredn.) Goreče so rajni želeli, da bi imeli skoraj toliko zaželjenih in vestnih dušnih pastirjev, katerih bi tako radi poslali k svojim jim od Boga izročnim ovčicam. Pomanjkanje duhovnikov je že res tako občutljivo postalo, da se nam zdi, kakor bi že nastopili žalostni časi, ktere je prerok Jeremija v duhu videl, in o kterih je že 600 let pred Kristusom prav milo prepeval: „Otroci prosijo kruha, in nikogar ni, da bi jim ga lomil“ (Threni IV.).

Iz Št. Jakoba v Rožnej dolini. (Posojilnica.)

Kvaterno nedeljo 19. septembra je imela naša posojilnica občni zbor, štirinajsti svojega obstanka. K zboru je prišlo toliko udov obojega spola, da jih je komaj objela družbina dvorana pri Mačku na Tešinji. Došli so celo po dve uri hoda oddaljeni udje iz Bistrice pri Svečah in iz Blač na zapadnem obrežju Blaškega jezera.

Iz sporočila smo zaznali, da je imela posojilnica tri sto tisoč goldinarjev premeta, nekaj menj kakor lanskega leta; tiskani računi so se delili med zbrane ude, k družbi je pristopilo čez 80 novih udov, ki so vplačali 104 gld. pristopnine; samo nekaj malega udov je pa izstopilo. Ustanovnih deležev ali vložin je bilo čez 6832 gld. proti 5326 gld. lanskega leta; povečale so se tudi nadvložine ali denar od udov čez ustanovni delež vloženi od 26.638 gld. prejšnjega na 27.821 gld. minulega leta. To nam dokazuje, da smo vkljub menjšega letošnjega dnarnega premeta vendar lepo napredovali v varčnosti ali štedljivosti; naša matica ali specialna rezerva se je vzdignila na osem tisoč goldinarjev, tudi v drugih obzirih se je pomnožila lastina naše družbe. O dnarnem premetu smo sicer zaostali proti prejšnjemu letu blizo za trideset tisoč goldinarjev, pa temu ni čuda: našemu kmetu se je godilo vsled slabe letine celo zimo in celo v igred koj težko, ni bilo skoro nič na prodaj, moral je jemati na posodo denar na daljše obroke, kar je denarno cirkulacijo močno obmejilo. Celó v posojilnici je bilo omenjenega časa pčilo denarja, še le po letu so se zboljšale razmere in v kasi je ležalo zmiram nekaj preveč. Nekoliko pa leži vzrok, da smo zaostali v premetu, tudi v tem, ker smo dobili v Ločah sosedo, dve uri hodá od nas, torej v našem delokrogu. Mi smo tega jako veseli, kajti prevelik denaren zavod ali denarna naprava presegala bi naše duševne moči ali pa bi si morali najeti za velik denar posebnega uradnika. Zato ključemo iz dna našega serca: „živila naša sestrice slovenska, kmetijska posojilnica v Ločah, ktero je osnoval naš bivši večletni tajnik in mož velikih zaslug gosp. Knaflič, župnik v Ločah. Naj bi raztegnila svoj delokrog in ga širila prav daleč proti zapadu, da bi tudi v gorenjih krajih oprostila naše preljuje sosedo iz rok tujih trdosrčnih bogatinov. Več ko bode slovenskih posojilnic na Koroškem, boljše nam pojde, bolj bode tudi zavarovan naš narodni obstanek, kteremu grozi od vseh strani toliko nevarnosti. Le kdor ima denar, ima tudi moč, tega še porajtajo; in kdor je varčen, napreduje v vseh strokah svojega gospodarstva. Možaki pristopajte radi k posojilnicam, napravljajte jih kjerkoli je mogoče; posojilnice imajo namen vam pomagati v denarnih stiskah, njih delovanje in opravila stojé v vaših rokah, ni vam treba milosti tujih gospodov; imate lastnega denarja pri rokah. Razun tega pa vas spodbujajo in vabijo k šparanju in štedljivosti, torej k moči in napredku. Vsak oče naj pristopi, tudi za svoje otroke posebej, k družbi, da imajo kaj v roke vzeti, kedar dorastejo; naj prigovarja tudi svoje posle, da se vpišejo in si prihranijo na stare dni nekaj podpore ter odtegnejo z varčnostjo vsaj nekaj krvavega zaslužka požrešnemu grlu in nesrečnemu kvartanju. Pa vložilne bukvice držite gospodarji in gospodinje sami v rokah, v kterih so najbolj shranjene. — Celih 14 let

družbinega obstanka je zgubila naša posojilnica petdeset goldinarjev, kaj slaven dokaz, kako vestno in skrbno je delal in postopal dosle naš odbor. — Po tem je bila volitev. Enoglasno in z zahvalo smo zopet izvolili stare odbornike. Ker sta menjkala že dva odbornika, stopila sta na nju mesto dosedajna namestnika, torej smo si na novo izbrati morali samo dva odbornikov namestnika. Dalje smo sklenili, da ostanejo za minulo družbino leto obresti kakor do sedaj in naložili odboru poročati prihodnjemu občenemu zboru, ali bode mogoče zvišati obresti za vložine, tako imenovano dividendo od pet na šest goldinarjev od sto? S tem bi dosegli močen podbudek k še večji šparljivosti.

Konečno smo naznačili požarne brambi v Šent-Jakubu štirideset goldinarjev podpore. Tako smo končali zborovanje in jeli se splačevati daljnim udom obresti; množica pa se je razdelila po izbah prostorne hiše in se kratkočasila z veselim prepevanjem in prijaznimi besedami. Od vseh krajev so se razlegali in doneli sladki glasi milih slovenskih pesem, da je bilo veselje poslušati. Posebno vbrano in lepo so prepevali pevci iz Podgorjan; pa tudi pevci iz Šent-Jakoba niso zaostajali. Mačkov France, naš obče spoštovani veliki dobrotnik cerkve, cerkveni pevec in orglar, je nas le zavzemal s svojim prijetnim glasom, polnim globokih počutkov in miline. Le strmeli smo koliko pesem da zna, veselih, resnih in žalostnih, dolgih z vrsticami brez števila in kratkih polnih šale in humora. Pomagali so mu pevci požarne brambe prav lepo in vbrano. Vmazanih pesem in cotastih pa ni bilo nikjer slišati; vse se je vršilo izgledno, brez poloma in krika v najlepšem redu. Gotovo se bode vsak z največim veseljem in hvaležnostjo spominjal lepih ur, ki smo jih tu preživeli.

Iz Plibrske okolice. (Preojster šolski prijatelj.) Slovencem sploh, posebno pa slovenskim duhovnikom se očita, da so nasprotniki šol in omike, da hočemo ostati surovi in zabiti. Pa čujte, kaj smo doživeli, nismo še slišali, da bi se bilo na Nemeih zgodilo kaj takega! Visoko nad Plibrkom stoji gorjanska fara Šent-Danielj. Šteje 547 duš; prebivalci so ubogi in si služijo svoj trdi kruhek s potom v obrazi. Vendar so si napravili šolo in svoje otroke radi in pridno pošiljali tje. Njih učitelj je umrl in dolgo, dolgo — menda že črez leto — niso dobili učitelja. Prosili so, tudi obljubovalo se jim je, da dobijo učitelja, — pa ga le ni bilo. Znani prijatelj šolske mladine, gosp. fajmošter Jož. R a k e b, v svojej žalosti in skrbi zastran šole, spišejo neko ulogo na šolsko oblastnijo. V svojej svetej gorečnosti pa pero pregloboko v tinto pomočijo in si natvežejo ojestro in dolgo pravdo. Pri Plibrškej sodnji so bili 31. dec. 1885 obsojeni na 15 gld. ali 3 dni v zapor za voljo nespodobne, razžaljivne pisarije. Proti temu so uložili pritožbo ali rekurs, pa so jo menda v tej pritožbi še bolj zavozili in bili 8. aprila 1886 tudi v Plibrci obsojeni na 30 gld. ali 6 dni v zapor. Pritožili so se potem pri c. k. deželnej sodnji in 23. septembra 1886 je bila obravnava. Zagovarjali in branili so se sami in bili za nekriivega spoznani in oprošteni vsake kazni. Ne samo Šent-Danieljska fara, ampak cela razprostrana okolica je srčno vesela, da se je ta čudna pravda končala

tako srečno. Da bi pa Šent-Danieljska šola le tudi skorej dobila svojega učitelja!

Kaj dela politika.

Državni poslanci so zdaj spet zbrani na Dunaji. Prav lepo se ne gledajo. Nemški liberalci so jezni, ker ne gre vse po njihovej volji in jih ne spustijo do državnega korita; nemški konservativci niso edini med seboj; slovanski poslanci so pa nevoljni, ker Taaffe noče dati vsem narodom enakih pravic. Posebno je naučni minister G a u t s c h razjezil Moravske Čehe; njim in nam Slovincem on ne privoščuje slovanskih šol. Ravno zavoljo šol se bojo letos še hudo sprijeli v državnem zboru. Govorilo se je že, da bo Taaffe odstopil in da bo grof Coronini sostavil novo ministerstvo. Ravno prav napačen ta mož ni; že večkrat se je potegnil za ravnopravnost, posebno je zmirom povdarjal, naj se v Gorici napravijo slovenske in laške šole, ne pa nemške. V drugih rečeh se je pa bati, da bi on preveč vlekel z liberalci. — Na Kranjskem je umrl državni poslanec O b r e z a, mož pošten in posebno izveden v gospodarskih stvareh. — Katoliško šolsko društvo v Nižej Avstriji lepo napreduje; ima že 2000 udov in dve ljudski šoli na Dunaji. Liberalce to hudo peče.

Po tujih državah ni nič posebno novega. Rusi so poslali generala K a u l b a r s a v Bolgarijo, da jih miri in uči, kako se imajo obnašati proti Rusiji. Bolgare pa to nič ne veseli, da bi morali zmirom le to storiti, kar je ruskemu cesarju po volji. Podati se bojo pa vendar le morali, da močnega Rusa ne razdražijo.

Gospodarske stvari.

Glejmo na sadje!

Največ slovenskih gospodarjev je takih, da ne gledajo dosti na sadno drevje; oni namreč mislijo, da je to le bolj za kratek čas, dobička pa le malo donaša. Zato je na Slovenskem po največ krajih sadje čisto zanemarjeno; le toliko ga še gleštajo, da imajo otroci nekaj veselja na jesen. Po drugih deželah pa so že davno spoznali, da tudi sadje donaša kmetovalcu lep dobiček, ako zna ž njim prav ravnati in ga požlahtnovati. Tirolci skupijo vsako leto lep denar za sadje. Oni pa tudi skrbijo za zlahtne sorte, ktere grejo ložej v denar. Še več sadja imajo na Francozkem in v južnej Nemčiji. Na Češkem porabijo vsaki prostorček, kjer se dá vsaditi kako drevesce. Samo v Lobosicah, mestecu na Češkem, so lani prodali 96.331 meterskih centov frišnega in 14.960 met. centov suhega sadja; in skupili za njega, akoravno so bile cene nizke, 490.338 gld. Treba je bilo 694 železniških vozov, da se je to sadje zvozilo v Nemčijo, Švedijo, Anglijo, Rusijo in Ogersko. Leta 1881 pa so v Lobosicah prodali 144.628 met. centov frišnega in 70.342 met. centov suhega sadja, in skupili so za-nj 1,857.697 gld.

Tudi na Slovenskem so mnogi kraji, kjer bi se pridelalo obilno sadja, ko bi ljudje hoteli. Že sedaj

skupijo Štajerci dosti za svoje sadje, pa bi lahko še veliko več, ako bi skrbeli za sadje povsod, ne samo v nekterih krajih. Tudi na Kranjskem imajo v nekterih krajih lepo sadje, in „Novice“ poročajo, da je kupčija z jabelki letos prav živahna. Posebno slovi zavolj žlahtnega sadja lepa Vipavska dolina. Mnogi kraji so pa čisto zanemarjeni, in ne vidiš skor drugzega sadja, ko to, kar samo zraste. Na Koroškem je posebno sloveč vrt g. Janežiča v Lešah v Rožnej dolini. Tam stoji 2000 sadnih dreves. Lepo sadje se vidi tudi na Žihpoljah, v Medgorjah in na drugih solnčnih gričih. So pa spet kraji, kjer ga ni človeka, da bi kmetovalce spodbujal k sadjereji, in tako ostane vse zanemareno. Še to drevje, kar ga je, se s časom posuši, ker ga ne otrebijo maha in ne odžagajo suhih vej. Glejte toraj bolj na sadje, to vam ne bo samo veselje, ampak tudi v dobiček!

Za poduk in kratek čas.

Lurški romarji.

(Dalje.)

Na veliko Gospojnico ob dveh popoldne se je molil sv. rožni venec v češkem in slovenskem jeziku. Naše brzne Slovenke so prepevale Marijine pesmi. Ob treh je prišla v romarsko cerkev velika procesija iz Lurda. Naprej je korakalo 30 godceev, potem pa dolga vrsta belo oblečenih deklic s plavimi trakovi; te so bile kaj lepe videti. Štiri dekleta so nosile podobo Lurške Matere Božje na tronu, ki je spleten iz srebrnih rožic. Tako lep tron se menda ne vidi nikjer drugje. Za dekleti so prišli duhovniki in možaki. Med procesijo so device prepevale tudi Slovincem že znano pesem o Lurškej Mariji. Ob osmih so bile spet litanije. Od jame v breg proti cerkvi pa je šla potem procesija s prižganimi svečami. Neznansko lepo je bilo videti ta sprevod in poslušati pevce, ki so celo dolgo pot prepevali pesem Lurške Matere Božje.

Drugi dan je bila slovenska pridiga, katero je govoril g. kanonik Kosar prav milo in prisrčno, da so ga še drugi Slovani radi poslušali. Slovenska pridiga na južnem Francoskem to je bilo vendar nekaj novega!

Popoldne se je k jami neslo prelepo bandero, ktereга smo avstrijski romarji prinesli seboj, da ga posvetimo preblaženi Devici. V jami ga je posvetil nek francoski škof. Iz jame pa se je bandero neslo v cerkev, kjer se je mil. g. nadškof Sardinski za-nj zahvalil. Bandero je najlepše, kar jih je sedaj v cerkvi; težko je tri cente, in osem možakov je bilo treba, da so ga držali po konci.

Neverni ljudje v naših dneh ne verujejo v čudeže. V Lurdu pa bi se lahko prepričali, da Bog tudi v naših časih na priprošnjo Device Marije čudežno pomaga, kjer in komur On hoče. Ravno tiste dni je bilo namreč veliko francosko narodno romanje v Lurd, in pripeljali so seboj okoli 1200 bolnikov. Štelo se je v treh dneh blizo dvajset očitnih čudežev. Ozdravljeni so bili taki, ki so bili že več let neozdravljivo bolni, da jim prej noben zdravnik ni mogel pomagati. To spri-

čuje neki slovenski romar, ki je nekatere teh čudežev videl z lastnimi očmi.

Smešničar.

Sodnik proti zatožencu: Vi ste obsojeni na 14 dni zapora; imate kaj proti temu?

Zatoženeec: Nekaj malega. Jaz imam doma ženo in pet otrok, ali bi se ne dalo, da bi šel po nje in bi vsi skupaj prestali kazen v dveh dneh.

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Cesarjev god se je 4. okt. slovesno obhajal. Veliko sv. mešo, pri kateri so bile vse uradnije, so peli Solnograški nadškof Eder. Ravno tisti dan nas je zapustil 3. bataljon našega Koroškega polka; šli so na straže v Hercegovino. Prej to noč je neki vojak tega bataljona v pijanosti padel s tretjega nadstropja tukajšne jezuitske kosarne na dvorišče in mrtev obležal. — V cerkvi sv. Duha, kjer slikajo stene, je pa pridni slikar Biedermann padel z rušta in se do smrti pobil. — V Borovljah je nekdo strelil na g. Wernerja in ga nekoliko ranil. Kdo je to storil in zakaj, se še ne ve. — V prodajalnico trgovca Ohrfandeln na novem trgu v Celovcu je ulomil domači hlapec. Ker so pa ljudje luč zagledali o polnoči, zasačili so ga pri tatvini in zaprli. — Št. Janžu pri spodn. Dravbregu je hlapec Hude padel s smreke in mrtev obležal. — V Št. Petru tik Celovca je neki tat ulomil pri mesarici Jaric in odnesel skrinjico, v kateri je bilo za več tisoč vrednosti. Tekli so pa za njim in tat je skrinjico vrgel od sebe. Kdo je bil, še zdaj ne vejo. — Kaznencem iz Ljubljane, ki so tako pridno gasili pri požaru v Kotičanih, kjer Zilo ravna, so svitli cesar vsem kazen olajšali, nekterim (16) pa tudi okrajšali. Paznik Anton Perjatelj je dobil srebrni križec s krono. Pri svečanosti, ko se mu je križec pripel, govoril je državni nadpravdnik gosp. dr. Leitermaier najpred nemško, potem pa tudi slovensko.

Na Kranjskem. V Šmihel pri Novem mestu pridejo šolske sestre in bojo napravile slovensko šolo za deklice. Podučevale bojo tudi gluhoneme deklice. — Točo so imeli v Brdskej okolici. Sadje je dosti trpelo.

Na Štajerskem. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je natisnila knjižico „Bukve Božje v naravi“. Knjižica se priporoča Slovincem, ker ima mnogo lepih nauk v sebi. — V Brežicah bojo zidali hišo za bolnike. — Na Slatini je bilo letos 2215 gostov. — Podružnico sv. Cirila in Metoda ustanovili so v Slov. Gradcu. — Neka dekla v Gruševcu je svojega poldrugo leto starega otroka umorila z mišnico. — Griža razsaja na Pohorji. Veliko otrok in odrasčenih je že pomrlo.

Na Primorskem. Kolero imajo v Trstu še zmirom, pa vender že ponehuje. — Neka 19 letna dekla je skočila v morje, da bi utonila, pa dva mornarja sta jo otela. — Otroški vrt družbe sv. Cirila in Metoda odprl se je v Trstu 1. oktobra.

Druge avstrijske dežele. Naši vojaki dobijo spet nove puške, ki se imenujejo „Repetir-gewehre“. Računi se, da bojo te pojedle 36 mi-

ljonov gld. denarja. Puškarji bodo pa zaslužili lep denar pri njih. Da se pa naši bralci, ki davke plačujejo, ne prestrašijo, povemo jim, da puške ne bojo narejene v enem letu, tedaj jih tudi na enkrat plačati treba ne bo.

Drobtince. (Kako bogataši lahko denar služijo.) C. k. kreditni zavod v Trstu je mestnemu zastopu v Zagrebu posodil 2,600.000 gld. Namesto te svote, ki se mora v 50. letih nazaj plačati, dobi mestni zastop le 2,301.000 gld.; torej ima kreditni zavod že pri tem samem dobička 299.000 gld. Obresti bode mestni zastop plačeval 4 1/2 procent, torej vsako leto 117.000 gld., kar znaša v 50 letih 5,850.000 gld.

Duhovniške spremembe v Krški škofiji.

5. oktobra zbral se je naš p. n. stolni kapitelj, da voli za čas, da dobimo novega knezoškofa, kapituljarnega vikarja. Voljen je bil stolni korar in kancler gosp. Lambert Einšpieler.

19. septembra je bil za knezošk. duhovnega svetovalca povišan gosp. Janez Plesučnik, župnik v Šmartnem pri Belaci. Č. g. Šervicelj je dobil komendo Rebreca.

Poslano.

V št. 76 od dne 23. septembra 1886 piše „Deutsche Allgemeine Zeitung“ v Beljaci: „dass Einšpieler den Hass wider das Deutschthum predigt“, to je po naše: „da Einšpieler sovraštvo ali črtenje proti nemštvu pridiguje“.

Gospod dopisnik! Dokler ne dokažete, da sem jes, bodisi kjerkoli ali kedarkoli ali kakorkoli pridigoval sovraštvo ali črtenje proti nemštvu, do tistega časa Vas pred celim svetom imenujem in razglašam ko nesramnega lažnika in brezvestnega obrekovalca.

V Celovcu 25. septembra 1886.

Andrej Einšpieler.

Loterijske srečke

od 2. oktobra.

Gradec	26	54	30	66	56
Dunaj	30	16	28	22	21

Tržna cena v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Ime blaga	na kilo	
	gld.	kr.	gld.	kr.		gld.	kr.
pšenica	5	30	6	70	goveje meso	—	58
rž	4	—	5	—	telečje meso	—	60
ječmen	4	—	4	50	svinjsko meso	—	62
oves	2	30	2	90	koštrunovo	—	44
hejda	3	30	4	70	maslo	—	95
turšica	4	10	5	20	puter	—	85
pšeno	7	—	8	70	prekajen špeh	—	80
proso	—	—	—	—	frišen špeh	—	70
grah	5	20	6	—	mast	—	70
leča	—	—	—	—	100 kil sena	3	50
fižol	5	40	7	50	100 kil slame	3	—
krompir	—	80	1	30	100 kil deteljnega semena	—	—

Oglasila.

Mlin v krasni Savinski dolini, v Malih Braslovčah na Savinski strugi, s petimi tečaji, na stanovitni vodi, četrt ure od Braslovškega trga, pri okrajni cesti; hiša z enim nadstropjem, s svinjakom in vezanim kozolcem; dva orala njive in travnika, vse v dobrem stanu, se prostovoljno prodá pod ugodnimi pogoji. Polovica kupnine se lahko obrestuje. Več se izve pri lastniku M. Serdonerju v Malih Braslovčah, pošta Braslovče (Frasslau).

Gabriel Grilc, kamnosek v spodnjem Do- liču (pošta Mislinje na Štajerskem) priporoča svoje izvrstne brusne kamne, vsake velikosti, trdobe in barve, za tovarne, kovače, trgovce itd. Cene so nizke. Cenike pošilja zastoj.

Franc Rudholzer, urar v Celovcu na Leonove bukvarne, prodaja in popravlja vsake sorte zlate in srebrne žepne ure, drage ali dober kup; kakor kdo želi; potem ure na stene v izbah in za kuhinje. Zaloga je zmirom velika, da si vsak izbere, kar mu dopade. — Ure se popravljajo po ceni in dobro.

Nova zaloga slovenskih molitvenih knjig! Podpisano največje založništvo nemških molitvenih knjig je prevzelo v zadnjem času tudi založništvo slovenskih molitvenih knjig in je že dalo na svitlo osem različnih molitvenikov, katere so spisali najbolj sloveči slovenski duhovni pisatelji.

Mnogo tisuč slovenskih knjig razne vsebine in zunanje dragocenosti imamo že zdaj na razpolaganje.

Opiraje se na svoje staroslavno in največje založništvo nemških molitvenih knjig in na lastno največje knjigovezstvo s pomočjo strojev in ker smo si že pridobili za svoje podvzetje več najboljših slovenskih duhovnih pisateljev, nam je mogoče, da prekosimo ne samo po vsebini, temveč posebno po zunajnosti molitvenih knjig vse dosedanje slovenske založnike molitvenikov.

Konečno izjavljamo, da prodajamo slovenske molitvene knjige najbolj različne vsebine in od najbolj finega vezanja za 15 odstotkov ceneje kot katerikoli prejšnji slovenski knjigotržec.

Upajoč, da se naše koristno in reelno podvzetje povzdigne v kratkem na najvišjo stopinjo, vabimo slavno slovensko občinstvo in knjigotržce k nakupu naših v vsakem obziru dovršenih molitvenih knjig.

Z odličnim spoštovanjem

Ignacij Knitel,

veliki založnik nemških in slovenskih molitvenih knjig v Innsbriku.